

BIBLIOTECA VALENCIANA NICOLAU PRIMITIU

ARXIU
COL·LEGI DE L'ART MAJOR DE
LA SEDA DE VALÈNCIA

Col·legi de l'Art Major de la Seda de València

(València, 1474)

Perfil institucional

L'any 1474 es crea el Gremi de Velluters com a mostra d'un context d'esplendor comercial de la ciutat de València durant el segle XV. L'any 1479 es promulguen les primeres ordenances del gremi, confirmades eixe mateix any pel rei Ferran el Catòlic. Estes ordenances són ratificades pel Consell de la ciutat l'any 1483, i es funda la Confraria de Sant Jeroni, sant adoptat com a patró del gremi. Per eixe motiu apareix associada la seua imatge i símbols (el lleó, el capell cardenalici) als emblemes del gremi i del Col·legi.

L'any 1494 és adquirit per part del Gremi de Velluters un edifici amb hort per a casa comuna de l'ofici al carrer dels Innocents (hui anomenat de l'Hospital). Des del segle XV s'ha mantingut la propietat d'eixa casa comuna, que és un edifici emblemàtic del centre de la ciutat de València. L'any 1981 la Casa Hort del Col·legi de l'Art Major de la Seda va ser declarada monument historicoartístic nacional.

Una mostra de la importància de l'activitat econòmica desenrotllada pel Gremi de Velluters és la concessió d'alguns privilegis als seus membres, com l'indult sobre la Germania als membres de l'ofici concedit per l'emperador Carles I en 1524, o l'excepció d'entrar a quintes per al servici de les armes concedit per Carles III en 1770.

La unió del Gremi de Velers amb el de Velluters es va fer en virtut d'una escriptura de concòrdia de l'any 1677 i uns cent anys més tard, en 1771, se'ls unixen Torcedors i Tintorers.

El 31 d'octubre de 1686 el rei Carles II li concedix el títol de Col·legi de l'Art Major de la Seda, elevant el rang de gremi de velluters a la categoria de col·legi professional.

BIBLIOTECA VALENCIANA NICOLAU PRIMITIU. Arxiu Col·legi de l'Art Major de la Seda de València

L'any 1736 Felip V concedix una pragmàtica reial per la qual s'aproven les noves ordenances del Col·legi. A partir de l'any 1753 s'assenta a València la Reial Fàbrica dels Cinc Gremis Majors de Madrid com a mostra de l'interés de la Corona per a augmentar la producció sedera de les fàbriques valencianes i, d'esta manera, respondre a la creixent demanda de gèneres ocasionada per l'augment del consum de les colònies d'Amèrica.

El rei Ferran VI concedix en 1756 el títol de Reial Fàbrica de Sedes a l'agrupació dels Cinc Gremis Majors de Madrid. La seua instal·lació a València es degué a la superioritat dels mestres artesans i a l'abundància i qualitat de la seda valenciana. Així mateix la ciutat de València era ideal per al transport i exportació de la producció a través del seu port.

Des del punt de vista artístic és durant el segle XVIII quan la sederia valenciana aconseguix la seua major esplendor per la seua exquisitat i abundància. El Col·legi conjuntament amb la Reial Acadèmia de Belles Arts de Sant Carles de València van formar dibuixants que estudiaven el cos humà i la naturalesa per a crear composicions que s'exposaven i premiaven.

És en l'última dècada del segle XVIII quan s'inicia una etapa de decadència de la producció sedera valenciana que arriba fins a 1830, produïda pels successius conflictes bèl·lics (guerres amb França i Anglaterra i Guerra d'Independència), a més de la independència de les colònies americanes, i la competència dels teixits estrangers més barats.

La decadència s'acreix per l'absència de proteccionisme oficial i per una malaltia dels cucs de seda anomenada *pebrina*. A pesar de tot això, la producció sedera no va desaparèixer mai de València dedicada a l'elaboració d'articles exclusius.

Durant les primeres dècades del segle XX el Col·legi es va dedicar a promocionar la cria del cuc de seda i aconseguir de les autoritats una major protecció de la producció sedera espanyola enfront de la competència comercial internacional. A pesar dels seus esforços la producció de capells de seda va anar disminuint fins acabar amb la desaparició de la sericicultura.

Esta institució centenària continua amb una labor de foment de la producció tèxtil valenciana i la conservació i difusió del patrimoni històric valencià.

Quin fons es conserva

L'arxiu es compon de 48 pergamins, 660 llibres i 97 caixes d'arxiu instal·lats en 26 metres lineals.

Quasi la totalitat dels documents amb què compta l'arxiu del Col·legi es referix al Gremi de Velluters, encara que també es conserva alguna documentació dels restants gremis de velers, galoners, cinters, torcedors com diferents pleits i ordenances.

Importància del fons

Podem trobar documentació produïda per la institució des del segle XV, com els privilegis de fundació del Gremi de Velluters, les seues diferents ordenances, llibres d'actes, llibres de clavaris, llibres de mestres, oficials i aprenents, llibres d'administració i inspecció de fàbriques i comerços... Tota esta documentació permet reconstruir la història i funcionament del Col·legi des de la seua fundació fins als nostres dies.

Com ha ingressat

A l'abril de 2001 es va firmar un contracte civil de comodat entre el Col·legi de l'Art Major de la Seda de València i la Generalitat per a l'ús i custòdia dels fons documentals del Col·legi, en virtut del qual es va depositar temporalment en la Biblioteca Valenciana Nicolau Primitiu.

L'arxiu original ja es troba en la seua seu del Col·legi de l'Art Major de la Seda des de juny de 2016. L'arxiu depositat a la Biblioteca Valenciana Nicolau Primitiu és una versió digital.

Condicions d'accés

Es permet la consulta de la documentació amb finalitat d'investigació històrica i cultural. [Normativa general d'accés i ús de la Biblioteca Valenciana.](#)

Instruments de descripció

L'inventari de l'arxiu està publicat i es pot consultar en: Aleixandre, F. Catàleg de l'Arxiu del Col·legi de l'Art Major de la Seda. València: Col·legi de l'Art Major de la Seda, 1987. ([STMSS/156](#))

[Catàleg de l'Arxiu del Col·legi de l'Art Major de la Seda](#)

